

همزمانی خروج نیروهای آمریکا از عراق و خلع سلاح حشدالشعبی، چه پیامی دارد؟

بغداد، واشنگتن و تهران؛ سه برداشت متفاوت

رامین پرتو

موضوع انحصار سلاح در عراق، اکنون از یک بحث صرفاً داخلی فراتر رفته و به یکی از مهم‌ترین آزمون‌های دولت علی‌فالح الزیدی برای تثبیت حاکمیت، تنظیم رابطه با نیروهای مسلح و بازتعریف مناسبات بغداد با واشنگتن و تهران تبدیل شده‌است. اعلام نخست‌وزیر عراق درباره خروج نیروهای ائتلاف بین‌المللی در ۳۰ سپتامبر و همزمانی آن با اعلام «تکمیل حاکمیت» بر سراسر خاک کشور، نشان می‌دهد بغداد می‌کوشد میان پایان مأموریت نظامی خارجی و آغاز مرحله‌ای تازه در سامانه‌ی قدرت مسلحانه، پیوندی سیاسی ایجاد کند. الزیدی تأکید کرده‌است عراق باید کشوری برخوردار از حاکمیت کامل باشد؛ کشوری که امنیت، منابع ملی و آینده آن زیر مسئولیت نهادهای قانونی قرار گیرد. قاسم الاعرجی، مشاور امنیت ملی عراق، ۳۰ سپتامبر را نه مهلت تحویل سلاح، بلکه نقطه آغاز تدریجی اجرای سیاست انحصار سلاح در دست دولت دانسته است. این تفکیک اهمیت زیادی دارد؛ زیرا نشان می‌دهد بغداد قصد ندارد بایک فرمان ناگهانی، حشدالشعبی و گروه‌های مسلح را منحل یا خلع سلاح کند، بلکه به دنبال سازوکاری مرحله‌ای، گفت‌وگومحور و همراه با تضمین حقوق نیروهای این مجموعه‌است.

خروج ائتلاف: پیش‌شرط سیاسی بانقطه آغاز خلع سلاح؟

در این راستا ارتباط میان خروج ائتلاف و انحصار سلاح را باید در مفهوم حاکمیت جست‌وجو کرد. از نگاه بغداد، تازمانی که نیروهای خارجی در خاک عراق حضور دارند، بحث انحصار کامل ابزار قهر سیاسی در دست دولت با یک پرسش اساسی روبه‌روست: دولت چگونه می‌تواند از گروه‌های عراقی بخواهد سلاح خود را کنار بگذارند، در حالی که بخشی از ساختار امنیتی کشور همچنان به حضور نیروهای خارجی وابسته است؟ بنابراین، خروج ائتلاف برای بغداد فرصتی است تا

سیاست انحصار سلاح را در چارچوب بازگشت کامل مسئولیت امنیتی به ساختارهای داخلی تعریف کند. الاعرجی نیز دقیقاً بر همین نقطه تأکید دارد. او می‌گوید تصمیم جنگ

و صلح باید تنها در اختیار دولت باشد و همه نیروها باید زیر پرچم کشور قرار گیرند. با این حال، او تصریح کرده است ۳۰ سپتامبر صرفاً آغاز روند است و تحویل سلاح نیازمند زمان‌بندی و سازوکار مشخص خواهد بود. این موضع نشان می‌دهد بغداد میان دو هدف تعادل برقرار می‌کند: از یک سو می‌خواهد حاکمیت دولت را تثبیت کند و از سوی دیگر نمی‌خواهد روند خلع سلاح به رویارویی با نیروهایی تبدیل شود که بخشی از ساختار رسمی امنیتی عراق هستند. حشدالشعبی نیز دقیقاً بر همین مبنا استدلال می‌کند. مهند العقابی، مسئول اطلاع‌رسانی این سازمان، آن را نیرویی زیر فرمان فرمانده کل نیروهای مسلح معرفی کرده و ۲۰ سپتامبر را روزی تاریخی برای پایان حضور خارجی دانسته است. بنابراین، برای بخش مهمی از جریان‌های سیاسی و امنیتی عراق، **نهادهای رسمی باید**

نگاه بغداد به انحصار سلاح، بیش از هر چیز بر تثبیت دولت و جلوگیری از تصمیم‌گیری مستقل گروه‌داره جنگ و صلح استوار است و دولت می‌خواهد گروه‌های مسلح در ساختار قانونی باقی‌بمانند، اما ارتباط سازمانی آنها با احزاب سیاسی قطع شود و استفاده از سلاح صرفاً تابع تصمیم نهادهای رسمی باشد

مسئله اصلی نه حذف حشد، بلکه تنظیم جایگاه آن در ساختار دولت و قطع پیوند میان تشکیلات سیاسی و واحدهای مسلح است.

انحصار سلاح: نقطه تلاقی سیاست بغداد و منافع واشنگتن

نگاه بغداد به انحصار سلاح، بیش از هر چیز بر تثبیت دولت و جلوگیری از تصمیم‌گیری مستقل گروه‌ها درباره جنگ و صلح استوار است. دولت می‌خواهد گروه‌های مسلح در ساختار قانونی باقی‌مانند، اما ارتباط سازمانی آنها با احزاب سیاسی قطع شود و استفاده از سلاح صرفاً تابع تصمیم نهادهای رسمی باشد. سخنان عمار حکیم نیز همین رویکرد میانه را نشان می‌دهد. او انحصار سلاح را ضرورتی برای تکمیل حکومت می‌داند، اما هم‌زمان تأکید می‌کند حشدالشعبی باید به عنوان

یک نهاد رسمی حفظ شود و فداکاری نیروهای آن در جنگ با داعش نادیده گرفته نشود.

در مقابل، نگاه آمریکابه این پرونده عمدتاً از زاویه ایجاد یک ساختار امنیتی یکپارچه و جلوگیری از فعالیت گروه‌های مسلح خارج از کنترل دولت قابل فهم است. از منظر واشنگتن، انحصار سلاح می‌تواند به کاهش نفوذ گروه‌های نزدیک به ایران، محدود شدن ظرفیت حمله به نیروهای آمریکایی و کاهش خطر کشیده شدن عراق به درگیری‌های منطقه‌ای کمک کند. به همین دلیل، خروج نظامی الزاماً به معنای پایان توجه سیاسی آمریکا در عراق نیست؛ بلکه ممکن است مرحله‌ای تازه از رابطه امنیتی و سیاسی را آغاز کند که در آن واشنگتن بیشتر بر همکاری، آموزش، اطلاعات و نفوذ دیپلماتیک تکیه کند.

اما نگاه جریان‌های نزدیک به ایران متفاوت است. جاسم محمد جعفر، از اعضای ارشد ائتلاف دولت قانون، انحصار سلاح را در شرایط فعلی تحت تأثیر فشار خارجی می‌داند و تأکید می‌کند تازمانی که نقض حریم هوایی و زمینی عراق ادامه دارد و تهدید گروه‌های تروریستی باقی است، خلع سلاح شتاب‌زده می‌تواند خلأ امنیتی ایجاد کند. این جریان‌ها بر این باورند که سلاح‌حشد و گروه‌های مقاومت زمانی شکل گرفت که دولت عراق در برابر داعش و تهدیدهای خارجی به‌این نیروها نیاز داشت؛ بنابراین، کنار گذاشتن آنها بدون تضمین امنیت و مصونیت رزمندگان، قابل‌پذیرش نیست.

با این وجود اختلاف اصلی بر سر اصل انحصار سلاح نیست؛ تقریباً همه با یک‌رکن عراقی با اصل حاکمیت دولت موافق‌اند. اختلاف درباره زمان، شرایط، سازوکار و ضمانت اجرای آن است. بغداد می‌خواهد

از منظر واشنگتن، انحصار سلاح می‌تواند به کاهش نفوذ گروه‌های نزدیک به ایران، محدود شدن ظرفیت حمله به نیروهای آمریکایی و کاهش خطر کشیده شدن عراق به درگیری‌های منطقه‌ای کمک کند و به همین دلیل، خروج نظامی الزاماً به معنای پایان توجه سیاسی آمریکادر عراق نیست

این روند را داخلی و تدریجی پیش ببرد؛ واشنگتن آن را بخشی از تثبیت دولت و کاهش فعالیت گروه‌های مسلح می‌بیند؛ و جریان‌های نزدیک به تهران خواهان تضمین‌های امنیتی و پایان فشار خارجی پیش از هرگونه خلع سلاح گسترده هستند.

بازگشت داعش؟

مهم‌ترین نگرانی درباره آینده این روند، احتمال ایجاد خلأ امنیتی است. الاعرجی تصریح کرده نبرد نظامی با داعش پایان یافته، اما تهدید تروریستی به طور کامل از میان نرفته است. حمله داعش در منطقه طوز خورماتو که بامداد شنبه انجام شد نیز در متن این تحولات نشان می‌دهد که ظرفیت عملیاتی این گروه وجود دارد. همچنین حضور عناصر داعش در سوریه و نگرانی از انتقال آنها به خاک عراق، یکی از دلایل اصلی احتیاط در برابر هرگونه تغییر ناگهانی در ساختار نیروهای مسلح عراق است.

تجربه سال ۲۰۱۴ همچنان در ذهن نخبگان سیاسی و امنیتی عراق باقی مانده است؛ زمانی که فروپاشی سریع خطوط دفاعی در برابر داعش، بخش بزرگی از خاک کشور را در معرض تهدید قرار داد. به همین دلیل، خلع سلاح یا بازتنظیم نیروهای حشد بدون ایجاد ظرفیت جایگزین می‌تواند خطرناک باشد. اگر دولت عراق نتواند نیروهای حشد را در ساختار رسمی خود ادغام یا جایگاه قانونی آنها را دقیق‌تر تنظیم کند، در حالی که ارتش و نیروهای امنیتی توان کنترل مرزها و مناطق آسیب‌پذیر را داشته باشند، احتمال بازگشت داعش کاهش خواهد یافت. اما اگر این روند به تضعیف ناگهانی نیروهای موجود و ایجاد خلأ در مناطق حساس منجر شود، داعش و دیگر گروه‌های تروریستی می‌توانند از شکاف امنیتی استفاده کنند.

بنابراین، مسئله اصلی برای عراق انتخاب میان «حشد» و «دولت» نیست؛ بلکه چگونگی تبدیل ظرفیت مسلحانه موجود به قدرتی منظم، قانونی و پاسخگوست. سخنان حکیم درباره جلوگیری از پیروزی حکومت بر فرزندان خود یا برعکس، دقیقاً به همین حساسیت اشاره دارد. انحصار سلاح زمانی می‌تواند به تثبیت عراق کمک کند که نه‌اثر حذف یک جریان سیاسی، بلکه فرآیندی برای تکمیل دولت باشد.

جهان نما

رویتز تحلیل کرد: چرا شرکای آسیایی نسبت به رفتار ترامپ بی‌مناکند؟
ششاخه زیتون دونالد ترامپ به کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی به قیمت از دست دادن یک متحد دیرینه، در لحظه‌ای حیاتی برای روابط امنیتی ایالات متحده در آسیا پیشنهاد شده است؛ شرکا از این تا هاند در حال ارزیابی مجدد میزان اتکای خود به واشنگتن هستند.
رویتز در تحلیلی نوشت: مقامات دولتی و کارشناسان امنیتی معتقدند، تصمیم ناگهانی رئیس جمهور آمریکا برای کاهش رزمایش‌های نظامی با کره جنوبی در هفته گذشته که او آن را خصوصاً با پیونگ یانگ توصیف کرده، این نگرانی را تقویت می‌کند که غیرقابل پیش‌بینی بودن ترامپ می‌تواند اتحادهایی را که مدت‌هاست صلح را در منطقه حفظ کرده‌اند، تحت فشار قرار دهد.
ژاپن نیز نگران است که در جریان مذاکرات امنیتی دشوار، خود را در تیررس ترامپ ببیند. تایوان با احتیاط نشست آتی بین ترامپ و شی جین‌پینگ، رئیس جمهور چین را زیر نظر دارد و هندن نیز نسبت به جایگاه خود در محاسبات استراتژیک واشنگتن، اطمینان کمتری پیدا کرده‌است.
«جرمی جان» تحلیلگر ارشد گروه مشاوره ریسک سیاسی اوراسیا و دیپلمات سابق آمریکا در ژاپن و چین درباره تصمیم‌گیری‌ها و تغییرات در سیاست‌های ترامپ در قبال متحدان آسیایی آمریکا معتقد است: «این تصمیم مطمئناً به تردیدهایی فرایند در منطقه در مورد تعهدات امنیتی ایالات متحده‌دامن خواهد زد.»
سئول امروز اعلام کرد که آمریکا مانور نظامی دیگری را که قرار بود ماه آینده با کره جنوبی برگزار شود، لغو کرده‌است. این اقدام پس از آن صورت گرفت که واشنگتن به محدودیت‌های نیروهای آمریکایی به دلیل جنگ علیه ایران اشاره کرد.
یک مقام کاخ سفید در پاسخ به سئوالی در مورد چنین نگرانی‌هایی گفت که ترامپ از عدم حمایت متحدان آمریکا از جنگ ناامید شده و به روشنی گفته‌است که بسیاری از آنها باید هزینه بیشتری برای دفاع از خود بپردازند.

به گفته یک فرد مطلع از مذاکرات بین مقامات ایالات متحده و کره جنوبی، ترامپ مستقناً است تا مذاکرات با کره شمالی را از سر بگیرد و در صحنه بین‌المللی پیروزی کسب کند.
ایتسنوری اونودرا، یکی از قانونگذاران بانفوذ ژاپنی و وزیر دفاع سابق این کشور گفت که تلاش ترامپ برای دیدار با رهبر کره شمالی، که تاکنون با واکنش سرد پیونگ یانگ مواجه شده است، می‌تواند نتیجه معکوس داشته باشد.

آنچه مقامات ژاپنی را بیشتر نگران می‌کند، ویکتر ترامپ آن هم در حالی است که توکیو مذاکرات خود را با واشنگتن در مورد میزان پرداخت هزینه میزبانی نیروهای آمریکایی، بزرگترین استقرار خارجی آمریکا را آغاز کرده‌است.
یک مقام ارشد دولت توکیو نیز گفت که ژاپن خود را برای این احتمال آماده می‌کند که ترامپ نتواند بدون هیچ هشدار، افزایش پرداخت‌ها را درخواست کند که از نظر سیاسی پذیرفتن آن دشوار باشد. تحلیلگران می‌گویند ترامپ همچنین می‌تواند از مانورهای نظامی آتی ایالات متحده با ژاپن در ماه اکتبر به عنوان اهرم فشار استفاده کند. مقامات واشنگتن و توکیو گفتند که انتظار ندارند این مانورها محدود شوند، اگر چه ترامپ می‌تواند در هر زمانی نظر خود را تغییر دهد. شاید این مانورها به دلیل جنگ آمریکا علیه ایران یا محدودیت همراه شوند.

تغییرات اخیر شامل عزیمت تنها ناو هواپیمابر مستقر در خط مقدم آمریکا در آسیا، یعنی یواس اس جورج واشنگتن به خاورمیانه برای کمک به ناو هواپیمابر ابراهام لینکلن است، نگرانی‌هایی را مبنی بر تضعیف بازاردنگی ایالات متحده در برابر چین برانگیخته است.

البریج کوبلی، رئیس سیاست‌گذاری پنتاگون در سفری به آسیا در ماه جاری گفته بود که همکاری با متحدان برای اطمینان از آمادگی رزمی در امتداد اولین زنجیره جزیره‌ای ژاپن تا فیلیپین، برای واشنگتن اولویت دارد.
نگرانی‌ها در مورد فشار فراینده نظامی چین پیرامون تایوان ادعای مالکیت این جزیره توسط پکن بسیار جدی است. ترامپ برای حفظ روابط گرم و آتش‌بس تجاری شکننده با شی جین‌پینگ هستای چینی خود، از تصویب بسته ۱۴ میلیارد دلاری فروش تسلیحات به تایپه خودداری کرده‌است.
در حالیکه رئیس جمهور ایالات متحده برای دور جدیدی از نشست‌ها با شی جین‌پینگ در واشگتن در ماه آینده آماده می‌شود، مقامات تایپه می‌گویند که انتظار دارند واشنگتن حداقل فروش تسلیحات را به بخش‌های کوچکتری تقسیم کند تا از ناراحتی بیش از حد پکن جلوگیری شود.

«دویمنگو یانگ» از اندیشکده وزارت دفاع تایوان، موسسه تحقیقات دفاع و امنیت ملی می‌گوید بین لفاظی‌های ترامپ و رفتار واقعی ایالات متحده تمایز وجود دارد و خاطر نشان می‌کند که اشتراک‌گذاری اطلاعات، آموزش و گشت‌زنی‌های ایالات متحده با تایوان همچنان قابل توجه است.
همچنین ایسن اظهار نظر پس از آن مطرح شده که یک هواپیمای نیروی دریایی ایالات متحده روز جمعه از تنگه تایوان عبور کرده؛ اقدامی که ایالات متحده آن را نشان دهنده «تعهد خود به یک منطقه هند-اقیانوس آرام آزاد و باز» توصیف کرده است.

تحلیلگران امنیتی می‌گویند اقدامات اخیر ترامپ همچنین اعتماد به نفس در هند را متزلزل کرده‌است؛ کشوری که ایالات متحده چندین سال تلاش برای نزدیکتر کردن دهلې به عنوان وزنه تعادل در برابر روسیه و چین را به خطر می‌اندازد.

با ایلنا همراه شوید

خبرگزاری کار ایران «ایلنا»

خبر

حزب الله: دولت لبنان صلاحیت حکمرانی را از دست داده است

حسن عزالدین، نماینده حزب‌الله در پارلمان لبنان با متهم کردن دولت این کشور به از دست دادن صلاحیت حکمرانی اظهار کرد که مسئولان لبنانی بدون در اختیار داشتن هیچ گونه برگ برنده‌ای و از مذاکرات مستقیم با اسرائیل شده‌اند و از این طریق در کشتار جنوب لبنان شریک شده‌اند. طبق گزارش وبگاه شبکه روسیا‌الیوم، عزالدین تأکید کرد که گزینه مقاومت، تنها راه مقابله با دشمن و جلوگیری از تسلیم شدن است. دولت لبنان با وجود اختلاف نظر داخلی درباره مذاکرات مستقیم، به این روند روی آورده؛ در حالی که امکان حرکت به

تشدید اختلافات و تنش میان ترکیه و یونان

در بحبوحه اختلافات مداوم میان کشور ترکیه و یونان بر سر برخی مسائل مربوط به حقوق حاکمیتی و مناطق دریایی، آتن گفتمان خود علیه ترکیه را تشدید کرد. گيورگلس گراپرتیس،وزیر خارجه یونان در هشدار،ی شدیداللحن تأکید کرد که آتن دیگر حاضر به بازگشت به «بن‌بست دیپلماتیک منفی» نیست. گراپرتیس گفت: یونانی که در وضعیت

کرد: آتن در عین حال که به دنبال صلح و حفظ کانال‌های گفتگو است، کاملاً آماده است تا با هر گونه تحول احتمالی مقابله کند. گراپرتیس با اشاره به اینکه یونان در دوره گذشته توانمندی‌های نظامی خود را تقویت کرده، گفت: یونان علاوه بر هواپیماهای اف-۳۵ که انتظار می‌رود در آینده به نیروی هوایی‌اش افزوده شوند، دارای جنگنده‌های رافال، هواپیماهای اف-۱۶ و تانک‌های تلوچچه‌ها است. وزیر خارجه یونان در پیامی روشن به ترکیه مبنی بر آمادگی آتن برای دفاع از منافع و حقوق حاکمیتی خود، تأکید کرد که کشورش در حال حاضر از موضع قدرت در حال مذاکره است. او در دفاع از همکاری کشورش با اسرائیل مدعی شد: این همکاری به‌منزله سرمایه‌گذاری بیش از حد نبوده بلکه در چارچوب یک سیاست خارجی چندسطحی انجام می‌شود. آتن مشتاق است کانال‌های ارتباطی خود را با کشورهای عربی بازنگه دارد.

خبر

اولین سفر نخست‌وزیر انگلیس به اوکراین با دستور کار موشکی

آندری سیبیها، وزیر امور خارجه اوکراین دیروز (دوشنبه) هم‌زمان با روز استقلال این کشور در صفحه کاری بر خود در ایکس از استقبال از جمعی از متحدان اروپایی، از جمله اندی برنهام، نخست‌وزیر انگلیس؛ آنتونیو کاستا، رئیس کمیسیون اروپا؛ لوک فریدن، نخست‌وزیر لوکزامبورگ؛ مایا ساندو، رئیس‌جمهور مولداوی و آلرا کاریس، رئیس‌جمهور استونی خبر داد و گفت که حمایت آن‌ها بخشی از قدرت اوکراین است. طبق گزارش شبکه بی‌بی‌سی اندی برنهام اولین سفر خارجی خود در این سمت را با سفر به کی‌یف آغاز می‌کند

پیش‌نازی مارین لوپن در نظر سنجی انتخابات ریاست جمهوری فرانسه

مطابق با نظر سنجی «Toluna Harris Interactive»، «مارین لوپن» رهبر حزب اجتماع ملی در آستانه انتخابات ریاست جمهوری فرانسه در سال ۲۰۲۷ با فاصله قابل توجهی از تمامی رقبای احتمالی خود پیش است. در دور نخست انتخابات، لوپن در هر پنج سناریوی شبیه‌سازی شده بین ۳۵ تا ۳۸ درصد

آرا را به دست می‌آورد. «ژان-لوک ملانشون» در بیشتر سناریوها با ۱۶ تا ۱۷ درصد در جایگاه دوم قرار دارد، هر چند در یکی از سناریوها نتیجه او با «ادوار فیلیپ» نخست‌وزیر پیشین فرانسه – که ۱۷ درصد آرا گرفت – برابر است. این نظر سنجی نشان داد فیلیپ تنها در صورتی می‌تواند با ۱۹ درصد آرا به تنهایی در